

Brief jongerenorganisaties aan informateur

Geachte informateur,

Op 24 oktober 2023 heeft de Tweede Kamer de motie-Drost/Sneller (35788-227) aangenomen, waarmee zij oproept tot het uitnodigen van jongeren aan de formatietafel, om te spreken over de gevolgen van beleidsvoornemens voor toekomstige generaties. Informateur Putters heeft in zijn eindverslag van afgelopen donderdag aangeraden om in de aankomende fase van de kabinetsformatie jongeren te betrekken en uitvoering te geven aan deze motie.

Vijf van de grootste maatschappelijke jongerenorganisaties slaan ter uitvoering van de motie-Drost/Sneller graag de handen ineen met een brede vertegenwoordiging van politieke jongerenorganisaties. Ook in 2021 waren vijf vertegenwoordigers van jongerenorganisaties al uitgenodigd om mee te praten tijdens de formatie, en in de aankomende formatieperiode zouden we graag werken aan een volgende stap in de participatie van jongeren bij de kabinetsformatie. In 2024 willen wij verder komen dan een enkel gesprek tussen jongeren en informateur, en daadwerkelijk ervoor zorgen dat jongeren mee kunnen werken aan de oplossingen voor onze generatie in het volgende regeerakkoord.

Dat de stem van jongeren wordt gehoord aan de formatietafel is namelijk van groter belang dan ooit tevoren. Het Nibud laat zien dat de helft van jongeren vorig jaar moeite had met rondkomen, de gemiddelde starter kan slechts 3.4% van de huizen op de koopmarkt betalen, en uit cijfers van het RIVM blijkt dat de mentale gezondheid van jongeren ook jaren na de coronacrisis nog altijd op een dieptepunt ligt. Daarnaast bestaan er bij jongeren grote en brede zorgen over bijvoorbeeld het klimaatbeleid, onzekerheid rondom het terugbetalen van hun studieschuld en de problemen in de jeugdzorg. Op een groot aantal terreinen is de positie van jongeren over de afgelopen jaren dus steeds verder verslechterd.

Jongerenorganisaties hebben samen een helder beeld van hoe de participatie van onze generatie in de formatie betekenisvol is in te richten. Maatschappelijke jongerenorganisaties kunnen vanuit onze verschillende achterbannen (die de brede groep jongeren van 12 tot 29 jaar beslaan), op basis van bestaand onderzoek en in consultatie met andere jongeren(organisaties) de informateur en de formerende partijen adviseren vanuit de leefwereld van jongeren. Vervolgens is het van belang dat jongeren actief betrokken zijn bij de afspraken die de formerende partijen daadwerkelijk met elkaar maken. Daarin kunnen politieke jongerenorganisaties verantwoordelijkheid nemen, wanneer de formerende partijen hen voldoende betrekken bij het formatieproces.

Wij willen niet alleen problemen aankaarten, maar ook concrete oplossingen aandragen waar een volgend kabinet mee aan de slag kan. Uiteraard verschillen jongeren en zeker ook de politieke jongerenorganisaties die deze brief mede opsturen daarbij van mening over welk beleid vanuit een volgend kabinet er precies nodig is voor onze generatie. Toch zien onze organisaties een gedeeld belang voor de generatie die wij vertegenwoordigen. Vanuit dat gedeelde belang, en met nadrukkelijke ruimte voor deze onderlinge verschillen, steunt ook een brede vertegenwoordiging van politieke jongerenorganisaties - wiens moederpartijen samen goed zijn voor een ruime meerderheid in de Tweede én Eerste Kamer - de volgende tien oproepen richting de informateur en de formerende partijen:

1. Geef gehoor aan de oproep van de Tweede Kamer en ontwikkel een **nationale jeugdstrategie**.
2. Nederland zet zich maximaal in om de **klimaatdoelen** te halen. Maak de klimaattransitie rechtvaardig en betaalbaar via eerlijke prijzen en het principe dat de vervuiler betaalt. Maak daarnaast het openbaar vervoer een aantrekkelijk alternatief voor de auto, bijvoorbeeld met een betaalbaar en onbeperkt maandabonnement.
3. Maak **huisvesting** weer beschikbaar en betaalbaar voor jongeren, met een landelijk, integraal plan voor jongeren- en studentenhuysvesting. Breid bijvoorbeeld de gereguleerde middenhuur uit en verminder de invloed van de studieschuld op de hypotheek.
4. Geef jongeren weer een gezonde **financiële positie**. Werk aan een eerlijke tegemoetkoming voor de 'pechgeneratie' en een stagevergoeding in tekortsectoren.
5. Zorg voor toegankelijk **onderwijs** waarin de ontwikkeling scholier en student centraal staat. Verlaag schoolkosten voor vo en mbo, maak het mogelijk om een maatwerkdiploma te halen en hervorm de financiering van hbo- en wo-instellingen.
6. Maak met jongeren een plan om hun **mentale gezondheid** weer op niveau te krijgen, besteed aandacht aan vrije tijdsbesteding en versterk de binding tussen zorg en onderwijs.
7. Lever **jeugdzorg** aan elke jongere die dat nodig heeft. Versoepel daarvoor de leeftijdsgrens in de Jeugdwet en schrap de plannen voor een extra bezuiniging van een half miljard op de jeugdzorg. Zorg voor financiële zekerheid voor gemeenten rondom de hervormingen die gepland staan voor de jeugdzorg.
8. Maak werk van de **generatietoets** en beleg deze op een passende plek.
9. Bied **jonge boeren** perspectief en werk met hen aan heldere toekomstplannen voor sterke en toekomstbestendige landbouw.
10. Versterk de positie van **jongerenorganisaties** en help ons om barrières weg te nemen voor jongeren om via deze organisaties hun stem te laten horen en deel te nemen aan politieke besluitvorming.

Ons voorstel ter uitwerking van de motie-Drost/Sneller is om in een eerste gesprek met u als informateur en de formerende partijen bovenstaande tien uitdagingen verder en dieper te bespreken. Daarnaast verkennen we graag welk van de bovenstaande thema's de formerende partijen passend vinden binnen een beknopt regeerakkoord en welke zij liever aan de Tweede Kamer willen laten. Ook zijn wij uiteraard benieuwd naar op welke thema's de formerende partijen de stem van jongeren als extra belangrijk zien. Vervolgens zouden wij graag met de formerende partijen concrete oplossingsrichtingen uitwerken voor de hierboven genoemde tien thema's.

Hierbij vinden we het belangrijk dat het regeerakkoord van het volgende kabinet toekomstbestendig is. De in deze brief genoemde motie roept dan ook op om de gevolgen van beleidsvoornemens voor toekomstige generaties in kaart te brengen. De besluiten die we nu maken hebben namelijk blijvende impact op onze generatie en op die van de generaties na ons. We zouden daarom graag zien dat de langetermijneffecten van de besluiten in het regeerakkoord in kaart worden gebracht met behulp van een (versterkte en doorontwikkelde) generatietoets.

Het structureel maken van jongerenparticipatie overstijgt partijpolitiek en is een doel dat duidelijk breed gedragen wordt. Laat ons daarom structureel en constructief meewerken aan een toekomstbestendig regeerakkoord. Graag zetten wij met u als informateur en met de formerende partijen deze belangrijke stap richting toekomstbestendige politiek. We hopen dat we u hiermee een goed eerste beeld hebben gegeven over de mogelijkheden om jongeren een actieve rol te geven binnen het formatieproces. We kijken ernaar uit om hier met u verder over te spreken.

Met vriendelijke groet,

Kimberley Snijders, Nationale Jeugdraad (NJR)
Dion Huidekooper, Jonge Klimaatbeweging (JKB)
Rafke Hagenaars, Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS)
Miray Özügüzel, Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO)
Demi Janssen, Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)

Mauk Bresser, Jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie (JOVD)
Rick Timmermans, DWARS
Iris Vrolijk, Jonge Socialisten (JS)
Eva Brandemann, Jong Sociaal Contract (JSC)
Floris van der Valk, Jonge Democraten (JD)
Marije van Velthoven, BBB Jong
Kevin Klinkspoor, Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA)
Jerke Setz, Perspectief
Bart Hemmes, Volt Violet

Mede-ondertekenaars:

PINK
SGP-Jongeren
Jong Wetenschappelijk Bureau GroenLinks
LKVV
JongRegio
Studentensport
IFMSA-NL
LOCI
Scouting Nederland
I4Nature
Cirkelstad Jong